

Resan till ryska gränsen

En reseberättelse, från Akademiklinikens personalresa, av Catharina Gardell, Eva Holmström, Britt-Marie Sjöberg samt Mona Melhorn

Vi lämnar frihamnen i Stockholm en klar oktoberdag med Regina Baltica. Med oss har vi en lastbil fullpackad med utrustning, allt från leksaker och kläder till lådor med apelsiner. Ingen kunde ana att vi skulle få ihop så mycket saker när vi startade insamlingen.

När vi kommer fram till Riga tar det ett par timmar innan vår lastbil kan lämna tullen. Nu väntar en omlastning till en mindre bil som tar oss till ryska gränsen. Vår chaufför får ett tufft jobb när han tillsammans med några andra killar ska försöka få plats med allt. Trots att en hel del saker skulle vara kvar i Riga var det minst sagt fullt i bilen. Vi hade med oss en madrass som var tänkt till ett mysrum, den madrassen knöladades ihop längst upp i taket. Killarna undrade säkert vad vi skulle ha den här gamla madrassen till, de hade gärna lämnat den kvar. Men madrassen var viktig...

En av killarna var Sergej. Vår kontaktperson som skulle eskortera oss till Lauveri. Han åkte i egen bil tillsammans med två killar. I det här sällskapet är det bara en av killarna som talar bra engelska. Vår chaufför talade inte ett ord engelska, så det fick bli teckenspråk.

Fyra förväntansfulla tjejer startar färden mot Lauveri. En resa på 30 mil med gasen i botten. Det var ingen idé att säga någonting, men ibland var man tvungen att hålla i sig. Vår grupp gick under arbetsnamnet "tuffa gruppen". En bra benämning med tanke på bil-resan, annars var det inte mycket som stämde med namnet. Längs vägen möter vi

långtradare i massor med livsfarliga omkörningar som följd. Hundratals bilar står upp-ställda längs vägen mot gränsen i väntan på att passera en underdimensionerad tullstation. Landsbygden bjuder på vacker natur, men husen ser gråa och trista ut. Det finns gott om övergivna fabriksbyggnader från sovjettiden. Det gråa och trista bryts av med små odlingslotter, där jordbruksprodukterna säljs längs med vägen. Små gummor säljer grönsaker, blommor och trattkantareller. Efter ett par timmars bilresa gör vi ett stopp vid en vägkrog. Här sammanstrålar vi med Sergej och han bjuder oss på en god lunch bestående av soppa och ett slags laxpaket.

När vi anländer till Abelite är det mörkt. Här ska vi besöka ett statligt barnhem, där det bor 40 barn mellan 3-18 år. Ludmila som är rektor på barnhemmet kommer ut och möter oss tillsammans med en grupp förväntansfulla barn. Nu är det ryska som gäller, så vår tolk får fullt upp.

Hon visar oss runt och berättar om verksamheten. Just nu pågår en omfattande renovering och tillbyggnad av barnhemmet, vilket är välbehövligt. Trots den sena timmen sitter de mindre barnen samlade i en större hörnsoffa och väntar på oss. Vi bestämmer oss för att lägga ut leksakerna som vi har med oss i soffan så att de kan välja själva. Nallar, dockor, pennor, sudd, böcker, bollar, nyckelringar och smycken byter plats med barnen. Efter viss tvekan börjar barnen välja saker och det blir full aktivitet runt soffan.

En liten kille samlade sina saker på sängen och gömde dem under kudden, rädd för att bli av med presenterna. I ett hörn stod en liten flicka och tittade på en ljusrosa prinsessklänning med tillbehör. Gissa om hon blev glad när Britt-Marie satte på henne kläderna. Den här stunden väckte starka känslor hos oss alla och är något man aldrig glömmer. I ett av rummen bodde en syskonskara på fem barn. Det kändes positivt att man inte splittrat på barnen.

Det här barnhemmet andas ryskt 50-tal, en kall och färglös atmosfär. Visserligen lider barnen inte brist på vare sig mat eller kläder och vid samtal med Ludmila försäkrar hon att barnen får en fullvärdig kost utan en massa sötsaker. I köket står en äldre kvinna och serverar kvällsmål bestående av te och smörgås till barnen. Barnen hämtar sitt te i små emaljuggar. Ikväll bjuds det även på apelsiner som vi har med oss. De här barnen kommer från närområdet och de flesta kommer från familjer med missbruksproblem. Barnen har ingen kontakt med sina föräldrar överhuvudtaget. Alkoholmissbruk är ett stort problem i hela regionen och gör att landsbygden utarmas. På det här barnhemmet finns det ett stort hjälpbehov och det känns som våra saker gör stor nytta. Om vi vetat det innan hade vi fördelat sakerna på ett annat sätt, nu var det svårt eftersom alla säckar var märkta i förväg.

Det finns ett stort behov av att barnanpassa miljön här. Ändå fick vi inte se allt, man skyllde på

renoveringen. På Ludmilas önskelista står möbler och annan utrustning högt i kurs, eftersom det mesta saknas till den nya byggnaden. En ny hörnsoffa, sängar, gardiner och mycket mer, tänk om IKEA kunde sponsra! Språket var ett hinder, några barn kan lite engelska annars sker alla samtal via tolk.

Sergej börjar bli otålig och vill att vi ska ge oss iväg innan det blir för sent. Det är inte så långt mellan de här barnhemmen, men det känns verkligen som om vi hamnat i världens ände. I Lauderis möter oss en helt annan atmosfär, ombonat med härliga färger på väggarna och gott om leksaker på rummen. Man har verkligen lyckats att med små medel skapa en fin miljö. Här finns det dessutom datorer, tv-apparater och andra saker som saknades i Abelite.

Trots den sena timmen är barnen vakna och väntar på oss. Här delar vi ut resten av leksakerna. Några småtjejer får halsband som de sätter på sig direkt och fotbollarna är populära. Men vi sparar en hel del till morgondagen. På barnhemmet bor det 38 barn i åldrarna 4-18 år. De här barnen kommer från hemska förhållanden i Riga och många är föräldralösa. Man har en personalstyrka på ca 30 personer, som jobbar i skift. Barnhemmet är privat och drivs med hjälp av bidrag från olika håll, EU bland annat.

Sergej är mannen bakom allt, han är en djupt troende ryss som ägnar all sin tid åt verksamheten. Kring sig har han samlat en trogen personal som han stolt presenterar. Tyvärr är det ingen som talar engelska, någon kan lite tyska. I Lauderer har man tillgång till psykolog eftersom många barn mår mycket dåligt.

Under kvällen bjuder Sergej på te och olika sorters bröd som är bakade på bageriet som finns i bottenvåningen. Det bageriet har man startat upp med hjälp av tyska sponsorer.

Efter en spännande dag känner vi oss ganska trötta och somnar i gästrummen som är iordningställda till oss. Här är det rent och snyggt. Följande dag har vi ett hektiskt program. Vi äter frukost tillsammans med personalen. Då har barnen åkt iväg till sina skolor en bit därifrån. Vi försöker samtala via vår tolk och flera i personalgruppen är nyfikna på hur vi har det i Sverige. Utanför barnhemmet har man lite grönsaks-odlingar, här finns också bin, gäss och en hund.

Vi blir erbjudna att åka iväg för att se oss omkring i själva centrum av Lauderer. Överallt är det gråa slitna hus som man tror är övergivna, men tvättlinor och parabolantennor vittnar om motsatsen. Det finns två affärer och ett diskotek i centrum. Affären påminner om en gammal handelsbod från svunna tider, där all försäljning sker över disk.

I

hyllorna finns det gott om varor allt från vodkaf flaskor till shampo.

Vi fortsätter till ett hyreshus i närheten och besöker två lägenheter. Dessa är knutna till barnhemmet och fungerar som träningslägenheter för ungdomar som vistats på institution. Här bor det tre flickor som parallellt med en yrkesutbildning får lära sig att klara ett eget boende innan de slussas ut i samhället. Det här visar återigen ett engagemang, en röd tråd, som kännetecknar Sergejs livsverk. De här lägenheterna är utrustade med möbler och annat från Lett hjälpen.

Vi besöker också en liten badsjö i närheten av barnhemmet. Hit åker barnen på sommaren för att bada och fiska. Så våra fiskesjön, sov-säckar och alla badleksaker kommer väl till pass här. Eftersom de här barnens möjligheter till resor är starkt begränsade så förmedlar man gärna kontakter om någon kan

tänka sig att ta emot ett barn för en längre eller kortare period under sommaren. Innan vi börjar återfärden till Riga är det dags att gå igenom allt vi har med oss. Lakan, handdukar, kläder allt tas emot med stor tacksamhet. Dörrmattorna är redan på plats, eftersom det är väldigt lerigt efter allt regnande. Madrassen... nu äntligen får vi möjlighet att visa vad den ska användas till. i ett samlingsrum gör vi inordning en mys-/relaxhörna för barnen. Det blir lyckat när alla kuddar och saccosäckarna kommer på plats! Men eftersom Sergej är en man med stora visioner så har han lite andra tankar kring barnhemmets relaxrum. I ett källarvarv

har man redan förberett allt. Vatten- och elinstallationerna är klara. Det är bara poolen som fattas. Här ska barnen kunna koppla av och få massage och kanske njuta av egentillverkade örtteer. Vi önskar honom verkligen lycka till och kanske kan vi på något sätt bidra till att detta blir verklighet.

Alla, inte bara Sergej har visat ett stort intresse för vårt besök och önskar oss välkomna tillbaka. Inför hemresan få vi med oss honungsburkar från gårdens biodling. Vi utbyter mejladresser och man lovar att hålla kontakten med oss genom Letthjälpen.

Oktober 2008